

Geachte leden van de raadscommissie,

Ik ben Ingrid Franke en ik spreek in namens de werkgroep Windmolens Manderveen Nee. We hebben al eerder in het proces ingesproken en hebben al twee maal met raadsfracties gesproken over gezondheidsrisico's en mogelijke alternatieven. De inspreektijd is kort, ik moet mij beperken tot een deel van wat we eigenlijk willen zeggen. Wat ik hier wel wil aangeven is dat wij niet tegen de energietransitie zijn maar zijn kritische inwoners zijn die tegengewicht willen geven aan de belangen van de windindustrie.

De kadernota;

Een kadernota met als uitgangspunten: 45 dB Lden voor geluid en 400 meter afstand tot woningen. De 400 meter is gekozen omdat er anders geen windturbines in de gemeente geplaatst kunnen worden. Terwijl er nav het nieuwe regeerakkoord een onderzoek loopt naar vaste afstandsnormen waarbij als minimaal uitgangspunt wordt genomen 2 x de tiphoogte, in dit geval dus 480 of 500 meter.

Een geluidsnorm van 45dB Lden omdat de WHO dit adviseert. Diezelfde WHO heeft in 2018 gesteld dat Lden niet toepasbaar is voor windturbinegeluid omdat het niet handhaafbaar is. Er is niks ondoordringbaarder dan geluidsnormen, ook ten aanzien van types windturbines. De NLVOW heeft daar onderzoek naar gedaan. Daarom is in het regeerakkoord ook afgesproken om te komen tot vaste afstandsnormen. In de kadernota wordt gesteld dat dmv een Lden-norm betere bescherming wordt geboden voor inwoners. Dat is maar zeer de vraag. Bij een vergelijk dat de NLVOW heeft gedaan tussen twee geluidsbureaus voor hetzelfde project werd een verschil geconstateerd van 5 dB(A). En dat is heel veel in geluidland.

Dit constaterende hebben we nog een aantal vragen cq kanttekening bij de kadernota:

1. Er wordt geen aandacht besteed aan het aspect **erosie**. Bij slijtage komt Bisfenol A vrij, een hormoonontregelaar met mogelijk ernstige gevolgen voor de gezondheid voor zowel mens als dier. Op dit moment doet het RIVM onderzoek naar erosie (zie kamervragen die door minister Jetten zijn beantwoord op 24 november 2022). Wij vinden het een ommissie, ook gezien de landelijk aandacht hiervoor, dat hierover niets in de kadernota wordt vermeld..

2. Lokaal eigendom

Wat is lokaal eigendom? Zijn dat direct omwonenden? Is dat een grondeigenaar die zelf ergens anders woont en niet in de buurt? Is dat het Regionaal Energiebedrijf? Graag meer duidelijkheid hierover. Daarnaast vinden wij dat er een minimumpercentage deelname lokaal eigendom moet worden vastgesteld van 50%.

3. Voor laagfrequent geluid geldt geen afzonderlijke geluidsnorm, aldus de kadernota. In een bestemmingsplan of vergunning kan worden opgenomen dat een maximum waarde niet mag worden overschreden en dat dit maximum is bedoeld om handhavend op te kunnen treden.

Maar hoe kun je als gewone inwoner aantonen dat het maximum laagfrequente geluid wordt overschreden?

Wie moet handhavend optreden? En wat kan er als sanctie worden opgelegd?

Wij vinden dat in de kadernota helderheid moet worden geboden in deze zaken ter bescherming van omwonenden.

4. Voorstel in de kadernota is om tav slagschaduw bij elk initiatief **afzonderlijk** wordt nagegaan of een stilstandvoorziening voor slagschaduw nodig is en verplicht gesteld moet worden.

Wij vinden dat dit te weinig garanties biedt voor omwonenden. Ons voorstel is om te verplichten dat bij **elk** initiatief een stilstandvoorziening vereist is tenzij kan worden aangetoond dat dit niet nodig is.

5. In de kadernota wordt uitgegaan van een hoogte van een turbine van 240 of 250 meter tiphoogte, clusters van minimaal 3 turbines met een onderlinge afstand van 500 meter.

In Nederland wordt intussen al nagedacht over turbines van 270 of 280 meter, zoals tussen Lochem en Markelo. Wij hebben hierbij de volgende opmerkingen:

-de gemeente heeft aangegeven dat samenvoeging van twee zoekgebieden als cluster kan worden beschouwd. Wij vinden een cluster waarbij tussen twee windturbines 500 meter zit en de afstand tot de derde turbine 1400 meter **landschappelijk niet inpasbaar**.

Daarnaast pleiten wij, gezien de omvang van de zoekgebieden, voor een maximumhoogte van 240 meter.

6. Wij missen in deze kadernota het onderdeel **participatiebeleid**. Participatiebeleid is het maken van afspraken over de aanpak van een participatietraject bij bijvoorbeeld een windpark-initiatief. In het klimaatakkoord is beschreven dat in de projectfase de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor het organiseren van participatie. Het bevoegd gezag, lees gemeente, controleert vervolgens of de initiatiefnemer zijn verantwoordelijkheid nakomt en de kwaliteit ervan. Om deze afspraak te waarborgen kunnen gemeentes participatiebeleid vaststellen en daarmee initiatiefnemers aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Wij vinden het belangrijk dat initiatiefnemers participatie serieus nemen en pleiten er daarom voor dat dit in de kadernota wordt meegenomen.(info van website www.energieparticipatie.nl)

Tot slot :

Wij betreuren het dat de gemeente Tubbergen in de media geen enkele aandacht heeft besteed aan behandeling van de kadernota vanavond. Op zijn minst hadden de mensen die binnen 1000 meter van de zoekgebieden wonen op de hoogte moeten worden gebracht. Deze mensen zijn immers ook uitgenodigd geweest voor de inloopbijeenkomsten voor de verfijning van de zoekgebieden.. We hebben gemerkt dat omwonenden soms helemaal niet weten wat er op dit moment speelt terwijl het grote impact heeft op hun woonomgeving. Zorgvuldigheid en transparantie in deze processen wordt ook bepleit vanuit het Rijk. Dus nogmaals een oproep aan de raad voor een transparanter proces en meer dialoog.